

శ్రీకృష్ణ.

భీష్మ చరిత్రము.

ఇది

బ్రహ్మశ్రీమదజ్ఞాడాదిభట్ట - నారాయణదాస

విరచితమై,

యతని సుహృత్తులును విజయనగర నివాసులునగు

మ-రా-రాశ్రీ, బొడ్డు వేంకటేశముగారి

ప్రోత్సాహమున ముద్రింపబడియెను.

చెన్నపురి:

894.8271

N.21

ద్రాశాల న్ముద్రింపబడియె.

1910.

All Rights Reserved even

[దీనివెల 6 అణాలు.

Blank Page

I

భీష్మ చరిత్రమందలి వస్తుసంగ్రహము.

25 గీతములు

13 కందములు

21 సీసములు

6 తరువోజులు

4 చంపకములు

3 ఉత్పలములు

4 మత్తేభములు

1 పంచచామరము

1 మాలిని

15 మంజరులు

46 కృతులు

Blank Page

భీష్మచరిత్రము.

గీ. ధరణి బాలింప నిపు డవతార మెత్తి
 నీలశైలంబునం దున్ననీరజాక్ష
 పతితపావన నిన్ను నేఁ బ్రస్తుతింతు
 శ్రీజగన్నాథ సంశ్రితహృద్విభోధ.

ఖమా - అట.

పల్లవి. నీలశైలవిహారాజగన్నాథ-నిత్యసత్యాధారజగన్నాథ॥

అ. ప. కాలాంబుదాకార-కౌస్తుభమణిహార|

కారుణ్యపరిపూరజగన్నాథ॥

౧. దేవపతితపావనశ్రితావన-కేవలానందమయావిబుధగేయ
 శ్రీవిలసితవక్షా రాజీవాక్ష॥

కం. నీకన్ననర్హులెవర

న్నాకంజదళాక్షసంతతాశ్రితపక్షా

నాకవితంజేపట్టుట

కోకరుణారసనివేశయోజగదీశా.

కర్ణాటగౌళ - రూపకము.

పల్లవి. గణపతినినువినుతినేతు-గజముఖ దేవ-కరుణానురావననుఁగావ॥ గ

౧. హేరంబానినుఁమొక్కెద-రెల్లరుముందునీ

వేదిక్కందుదయఁగొందు॥

౨. బాలచంద్రచూడమ-మ్రేలినవాఁడనీప్ర

భావముబాడనేనేడ॥

యమన్ - చత్రస్ర.

ప. సరస్వతీనీపదాశ్రితుఁడనను-సదాకాపాడవే॥

అ. కరంబులమోడ్తుబిరాననీకడ-కంటన్ననుఁజూడవే॥

౧. సరోరుహాసనునిరాణికోమల-పరభృతమృదువాణి
స్ఫురన్న వాంభోధర వేణీసం-పుల్లాంబుజపాణి॥
౨. ఎన్నండైననిస్సం దేహమ్ముగ-నీవేనాదిక్కు
ఏన్నోమాటలేలనిన్ను నమ్మితి-నిదిగోనామ్రొక్కు॥
- సీ. కూటసాక్షులుగుసగుసలాడిప్రోత్సాహ
పెట్టినంబొంకనిదిట్టలార
వన్నెలాడులనిడువాల్గంటిచూపుటం
పరకులొంగనిపుణ్యపురుషులార
నవనాగరికులసంఘంబుననుండియుఁ
బితృపంథ నెడయనిచతురులార
కలియుగంబిట్టులఁజెలరేగి
నన్సాధువృత్తినివిడువనివిబుధులార
పిన్నపెద్దలారప్రియసభాసదులార
ధీరులారధర్మవీరులార
సచ్చరిత్రమిపుడుసావధానమ్ముగ
వినుఁడుసుజనులారవీనులార.

ఖరహరప్రియ - రూపకము.

- పల్లవి. పరోపకారమెక్కర్త-వ్యముకదయిలోకములో॥
- అ. ప. నరులీసంసారాంబుధి-తరించుటకుసాధనమా॥
౧. ఎందుకధికముండుటధన-మీకతినకదండుగకా
బొందెత్తినఫలముసకల-భూతంబులఁగాచుటకద॥
౨. సకలజీవులకునుమిగుల-సౌఖ్యముగామనవర్తన
మకలంకముగానొనర్చి-యాచరింపవలయుమంచి॥
- సీ. పసుల జన్నమున జంపఁగ నేల నాకలి
గొన్న భూతమ్ముల కన్న మిడు డు
నోరు నొవ్వఁగ వేదపారాయణము లేల
నందఱిమ్రోల సత్యము వలుకుఁడు
తీర్థయాత్రల డస్సి తిరుగులాడఁగ నేల

నార్దుల కెల్ల సహాయపడుడు
సన్యాసిభిక్షు నెంచగ నేల మనతోటి
పాటివారలకునై పాటుపడుడు

గీ. ఎందుకిక వేయిమాటలీయిలనుసర్వ
జనుల కుపకారముగ నడువనిమనుజుడు
జపతపంబులు నిష్ఠలు సలుపు తెల్ల
బూడిదం బోయుపన్నీటిపోల్కి గాదె.

బంగళ - రూపకము.

పల్లవి. ఇహమే తెలియనిమనకున్-బర మెంతటిదవ్వు॥

అ. ప. దహనుడుచల్లనయనఁగాఁ-దగదానవ్వు॥

౧. తనసంగతియెఱుఁగఁడుసి-ద్ధాంతియుగ్రహము
గణుతించుండెల్విమిఱుఁ-గానహరహము॥

నీ. బ్రతికియున్నంతకుస్వర్గనరకముల
సంగతిఁ దెలియనసాధ్యముగద
తరలినవారలుపరలోకవార్తలఁ
జెప్పిరామనతోడ నెప్పుడైన
మర్దులనోళ్లలోమలయు వేదములకుఁ
గనఁగననొకముక్కు మొనయుఁగలదె
దీపవగాఱినయట్లు తెల్విశూన్యంబగు
దేహంతములయందు దెల్లముగను

గీ. మనకుగగనారవిందవర్ణనములేల
యిహమునందునస్వమతాభివృద్ధిమిఱు
నెల్లరనోన్యమైత్రికి హేతువైన
ధర్మవర్తనమెప్పుడైనఁదప్పఁజనదు.

కాంభోజి - త్ర్యంస.

పల్లవి. లేనిపోనియూహలేల-మే నెత్తినఫలమిచ్చట॥

అ. ప. బూనిమైత్రిననోన్యముఁ-బొందుటగదమనలోన॥

గీ. నిరతమన్యోన్యమైతితోఁబరఁగుచుంట
 చెలఁగిమనతోంటిమర్యాదనిలుపుకొంట
 జాతినీతులుతప్పక జరుగుచుంట
 చాలునాకాశపంచాంగమేలమనకు.

జంజూటి - చత్రస.

పల్లవి. జనులెల్లసుఖమునకై యత్నించుట-సహజముధరలోన॥
 అ. ప. మనహృదయము బాగుపడినచో-మనకుఁగల్గుహాయి॥
 ౧. పయివారిపట్టులఁదామడెట్టుల-వర్తింతురొయటుల
 పయివారుకూడందమయొద్దకొద-ప్పకయుందురుకాదా॥
 గీ. నూవుగింజబ్రాహ్మణునిసామెతగమింట
 మిద్దెలల్లుకొనుచునొడ్డనున్న
 దానితన్నుకొనుటతగునెయాముష్టిక
 స్వప్నమేలయిహముజాడఁగనక.
 గీ. పౌరుషజ్ఞానకీర్తులఁబరఁగిస్వార్థ
 పరుఁడుగాకెన్నఁడైనఁబాపముసలుపక
 ధర్మవర్తనమునకునిదర్శనంబు
 శాంతనవుఁడయ్యెనాతనిచరితవినుఁడు.

మంజరి - భైరవి.

౧. శంతనుఁడనుభూమిపతితోల్లిట-సామజపురంబునేలు
 నెంతయుధర్మపరుఁడుక్షత్రియవరుఁడెట్టినుత్తికెనఁజాలు॥
 ౨. ఆన్యపతికిగంగయనెడునొకది-వ్యాంగనకుంగడపట్టి
 ధీనిధిగాంగేయుఁడుధర్మమూర్తి-ధీరవరుఁడుజగజెట్టి॥
 ౩. తనయునియువరాజుగాఁజేసిశం-తనుఁడుకడుమోదమునను
 దనరుచొకనాఁడువేటవేడ్కతోఁ-దగిలిఘోరవనమునను॥
 ౪. దిరుగుచుడప్పింగొనియమునానది-తియ్యనిసీటింగ్రోలి
 కరమరుదుగనిసుకతిన్నెమీఁదం-గనియెనొక్కజవరాలి॥
 నీ. ఓడఁగొయ్యకుఁగట్టియొడ్డునఁదీయని
 పాటఁబాడుచునున్న పంకజాక్షి
 పయ్యెదజాఱఁగఁబలుమఱురాయంచ

- వెంబడిఁబరుగిడుకంబుకంతి
 ఇసుక తిన్నియమిఁదనేమియోనాటల
 నాడుచున్నట్టిబింబాధరోష్ఠి
 సంజయెండకు మేనిచాయమిక్కిలితళ్ళు
 మీఱగనొప్పురంభోరుయుగళ
 గీ. ఏరుదాటింతురమ్మప్రాద్దేగకుండ
 సుంక మేమియునడుగనంచుఁజిరునవ్వు
 మొల్కలెత్తఁగఁదనుఁబిల్చుముద్దుగుమ్మ
 పూర్ణచంద్రదాస్యజగదేశమోహనాంగి.
 క. ఆనెలఁతదానిఁగాంచినఁ
 తో నెమహీశుండుమన్తధునిదుడుకులకున్
 లోనైనెమ్మదియందునఁ
 దా నెంతయునబ్రమందితలపోసెనిటుల్.

సావేరి - ఆది.

- పల్లవి. గంగయోమునుపటివలెనాకున్-గన్బడెనద్దిరాయీమ్మగేక్షణ॥
 అ. ప. చెంగటంజెన్నారుచున్నది-చివురింపుచులేజవ్వనపుసోగను॥
 మి. రంగురక్తులనుగుల్కుచుహా-రంగుగలుగునిద్దానిమణి
 రంగువాతెరగాంచిబిగిదొ-రంగుమదిగొనెదబయ్యెదచెరంగు॥ ౧
 గ. రాలునిదిపాడినంత నెవ-రాలువావ్యాకోరినజవ
 రాలుపలుకులనుమదనుగు-జ్జాలుభ్రమంబెట్టుముద్దరాలు
 ౨. బౌరాదీనివాల్చూపుత-ల్వారాముంగురులుతుమ్మెదల
 బౌరానెన్నదురునెలకుసం-గోరకొంగలించెదఁదమిదీఱ॥
 గీ. వళులనుదరంగముల్ నాభివలనసుళ్ళు
 పిఱుఁదులను సైకతంబులుతురుముచేత
 నాచునవ్వుననురగలున్ గనులమీలు
 వన్నెనీర్గంగతనస్వభావమిటు తెల్పు.
 క. గంగయగుఁగానిచోనీ
 యంగనయటువంటిదివ్యయాకన్నెయగున్

ముంగొంగుఁబసిఁడినానీ

సంగడియనిరాజుపల్లెచానకుననియెన్.

శహనా - చతురస్ర.

పల్లవి. ఎనరిదానవేతరుణీనీ-వెందుకుంటిపీకరణి॥

అ. ప. చివురుచేతులకుగరుకువెదురుగడ

చెల్లునెయోడంగడుపజమునకడ॥

౧. ఇమ్మరాచసుంకమ్మనీ-కెమ్మోవిమానికమ్మ

కొమ్మనీకటాక్షమ్మనదాటం-గోరెదముమ్మరంపుమోహంబ

౨. నీవెపట్టంపురాణిన-న్నెలుమామంజువాణి

నీవాడనునిన్నేజేకొనెద్దవ్

నెమ్మిగొనుమిదియెమంచిముహూర్త॥

నీ. చోద్యమానీవంటిసుందరియొంటిగ

నీవలియొడ్డుననిట్టులుంట

గంగకుమాటుగఁగనుపట్టుజమునవో

వనదేవతవొకాకమనుజసతుల

కీసోయగంబేదియెందుకుసుంకమ

క్కఱలేదునీధర్మకార్యమునకు

ఘనముగమెద్దుబెట్టినదిసీతియ్యని

పిల్పుకన్నెవునీవువెల్లడిగను

గీ. గావుననెనిన్నుఁగూడఁగఁగాంతుపుట్టె

నెట్టులేలెదొనన్నునీచెట్టబట్టి

అనుచుదత్తఱపడుదొరకనియెనిట్లు

పంచబాణునిఘోటియాపల్లెబోటి.

మోహన - చతురస్ర.

పల్లవి. పల్లెకన్నియన్సామినా-పైసీకీమనసేమి!

అ. ప. తల్లిదండ్రులచాటుదాన-తత్తఱపడనేలాయదివీలా॥

౧. వినుచునుంటినీగొప్పనిన్-గనుకవలసెగంగప్ప

మనసిచ్చితినిదెరాచసుంకము-మాపెద్దలనొడపర్చుకొనుము?

౨. ఎందుకిటువచ్చి నావునా-యెదనుజూటగొన్నావు.

అందకాడనానోముపండెన

న్నాదినుంచుముందుకలుసుకొందము||

తరువోజ. అనుచుఁదీయఁగఁబల్కు చాననబోడి

య్యశ్విశుమరపించియోడపైకెక్కి

చనుచుండ నెదియుఁదోచక రాజమాళి

యొడ్డుననిలఁబడియోముద్దుగుమ్మ

ననునిటులెడ బాయనాయమేనీకు

నబ్జాక్షీయనిదృష్టికందినమేర

కనుఁగొంచుభావిసౌఖ్యముదలంచుచును

దనపురంబునకేగెదల్లడిల్లుచును.

క. ఆకలియునిదుర నెఱుఁగక

చీకాకుననున్నతండ్రిచెంగటపుత్రుం

డేకతమునగాంగేయుఁడు

వాకొనియెన్నియతధర్మపథముననిటులన్.

ధన్యాసి - రూపకము-

పల్లవి. ఎందుకింతచింతతండ్రి-యెద్దియసాధ్యమునీ||

అ. ప. ఎందైనన్దృభుఁడవీ-వేమికొదువగల్గెనిపు||

౧. మత్తవెరిశుండాల-మదమడంచుకేసరివి

చిత్తముకందఁగనేలా-సెలవిమ్మాకర్తవ్య||

౨. దివిజులైననీవంక-తేరిచూడలేరుకదా

రవిసమానతేజయిటువి-రక్తింగొనఁగతమేమొ||

క. అనిపల్కెడునాత్మజునిం

గనుఁగొనినిట్టూర్పుపుచ్చిత్తాపతిఫాలం

బునఁగేలుగదియరాయుచు

ననియెనొకంతటఁబ్రసన్నుఁడైయిబ్బంగిన్.

సీ. అన్నయేమందునీకనుజులులేరునీ

వొకడవెనాకిపుడున్నకొడుక

కె

డె

మె

య

వనవరతారిమర్దనకేళినిరతుఁడ
 వనహాయశూరుండవయ్యవినుమ
 అనపత్యునేకపుత్రునిసమానంబండ్రు
 గనుకనీకుందోడుగాసుతులను
 బడయఁగోరెదనొక్కపల్లెకన్నియమొన్న
 జమునచెంగటమానసంబుఁగొనియె.

గీ. ననుచుఁబల్కెడుతండ్రితోనాత్మజుండు
 వలికెనోదేవయిదియెంతపనిపనుపుము
 నన్నునాధన్యయాశాకన్యనిన్నుఁగూర్తు
 త్వరగానామాటనమ్మబద్ధంబుకాదు.

చ. జనకునియాజ్ఞఁగైకొనిప్రశస్తగుణాన్వితుఁడైనగంగనం
 దనుఁడపుడేపురోహితునిదగ్గరఁజేర్చిరథంబునెక్కిద
 బ్బునఁజనెనంతపల్లెననబోడిసుమాన్త్రునిదాడికోడినె
 మ్మనముననిట్లుతల్లడిలెమాటికిఁగన్నులనీరునించుచున్.

నాధనామక్రియ - మిశ్ర.

పల్లవి. అందరానిమానిపండుదాని-నరసినమాత్రానగడుపెట్లునిండు॥
 అ. ప. అందగాఁడురాచగండువాఁడగునెనోములపంటనాకుమగండు॥

౧. నమ్మబోరుకన్నవారురాజు-నన్నుఁగోరెనంచుఁజెప్పినతీరు
 నెమ్మనమునకాసమీరువాని-నేస్తముతోడనాపేరుపెంపారు॥

౨. మఱిచెనేమొనామాటవాని-మరపించినేనేలపడితినట్టేట
 మరలివచ్చునెనాటిపూట-కోటమాటుననున్నాఁడదినవృలాట

సీ. ఆసంజవూటయేకాంతముగానేల
 నోడయావలగట్టియున్నదానఁ
 గానిమ్మరాజేలకనఁబడినన్నట్లు
 మరులుకొల్పెనుపోనిమంచిమాట
 అనవాలైననేనందుటకుస్వీలుఁ
 జిక్కించుకొననైతిజెల్లిఁజూపి

చెల్లెఁబోపడవపైఁ జెలిమికానినిఁ దెచ్చి
వేడుకదీరమాటాడనైతి

గీ. నింతతడవయ్యెనాచొరచెంతనుండి
రాయబారమదే మొకోరాకయుండె
నేమిసేయుదునీవంతనిప్పుడెవరి
తోడఁ జెప్పుదునిస్సిరోయాఁడుబ్రతుకు.

మంజరి - ధన్యాసి.

౧. త్వరగనంతటన్గంగాతనయుఁడు-పల్లె రేనికడ కేగి
ధరణిపునకతనికూఁతునిమ్మ నెము-దంబుతోడఁ జెల రేగి॥
౨. అప్పుడోడదొరయ నెభీష్టునితో-నధిపుఁడునామనమలకున్
దప్పదనదురాజ్యంబునొసంగ-న్దగదులాతివారలకున్॥
౩. నీవుయువరాజువైతివిగదయిఁక-నీసుతులకురాజ్యంబు
రావలయుఁగానజతపడదీకా-ర్యంబిదియునిశ్చయంబు॥
౪. అనిపల్కెఁడునాదాశవిభునితో-ననియెన్ శాంతనవుండు
అనుమానమేలప్రతిజ్ఞ చేసెద-నందఱునిచటవినుండు॥

కన్నడా - త్రిపుట.

పల్లవి. నేనొల్లనిక రాజ్యభోగము-నీమనుమలేయేలనీ॥
అ. ప. భూనాథుండునీకొమా రైయు-మోదవార్నిధిఁ దేలనీ॥
౧. బ్రతుకువరకున్ బ్రహ్మచర్య-వ్రతమునేఁగావించెదన్
పితముగానాకన్న తండ్రికి-ఋణముతీర్చితరించెదన్॥
చ. తనయుఁడుకల్గినాఁడనిముదంబునఁబొంగెడుతల్లిదండ్రులన్
మనమునఁగుందనీక కడుమన్న నతోడుతవారియాజ్ఞ చొ
ప్పునఁజరియించుచుంటవిధిపుత్రునకుంబితృ కార్యసిద్ధికై
కనుకఁబ్రతిజ్ఞ నీవిధముగానొనరించితిధీవరో త్తమా.
సీ. రాలనీచుక్కలుకూలనీకులగిరు
లీలఁగ్రుంకనీవాద్ధులింకిపోని
ఆకస్మికముగసూర్యాచంద్రముల్ గతుల్
దప్పనీజగమెల్ల తల్లడిలని

పిడుగులుగురియనీ పెటలిబ్రహ్మాండముల్
 పేలాలపోలికంబేలిపడని
 ప్రళయము పెట్టనీ భైరవుండు త్రిశూల
 ధారుడైఘాలనేత్రము తెరువని
 గీ. యేదియెట్లైనఁగానియొక్కింతయైన
 నాప్రతినతప్పిపోవదునమ్మవలయు
 అఖిలపావనినాతల్లియయ్యెనేని
 ధర్మవెప్పుడునాతండ్రితప్పఁడేని.

మంజుగతి - కల్యాణి.

౧. అపుడుజననివహమతనిప్రతిజ్ఞకు-నంతరంగమునఁబొంగె
 నుపాఖ్యలతనికి దేవవ్రతుఁడనియున్ భీష్ముఁడనియొసంగె॥
౨. పల్లెఁజేడుతనకొఱు రైకుంబలు-భంగులశృంగారించి
 పల్లకి నెక్కించిభీష్మువెంట-న్బంపెన్ సంతోషించి॥
౩. శంతనుడుండనకోరిక తీరగ-సత్యవతింబెండ్లాడి
 సంతసమునభీష్ముతోననిమొలక-ర్పముననతనిముద్దాడి॥

కాంభోజి-రూపకము.

- పల్లవి. కొడుకయింతటిపితృభక్తిని-గొన్న వాఁడవానా॥
- అ. ప. పడుచు వాఁడవునా కొఱకిటు-బ్రహ్మచారివైతివానా॥
౧. ప్రతినఁజేసినావుగనుక-రాజ్యభోగ మొల్లననుచు
 బ్రతుకుమువరమిచ్చితిఁగా-వలసినయన్నాల్లుముద్దు॥
- గీ. చెలఁగితలిదండ్రులయభీష్టములనుదీర్చు
 పుత్రులకునిశ్చయంబుగఁబొందరాని
 పదవులుండు నెధరణిలోపలసమస్త
 జనులకుంబితృభక్తిరసాయనంబు.
- చ. వరమునిభావనాపతితపావనసంతతసంశ్రితావనా
 దురితవిదూషణావిబుధతోషణనిర్మలవేదభాషణ
 స్థిరచరరక్షకాయసురశిక్షకసన్నవసీతభక్షకా
 నిరుపమధీరధీసుగుణనీరధిరాజితపార్థసారథీ.

కొ

కొ

కొ

క. నీలగిరీంద్రవిహారా

శ్రీలలనాచిత్తచోరశ్రితమందారా

కాలపయోదాకారా

లాలితబుద్ధావతారలాలసదూరా.

మంజుగతి - ధన్యాసి.

౧. అవధారుశంతనుండఖలాభీ-ష్టేహికసుఖములమించి

దివి కేగెనిరువురంగొడుకులస-త్యవతిపొందునంగాంచి॥

౨. అంతభీష్టుండుజనకునకుందా-నపరకర్తమొనరించి

సంతసించెదనపెద్దతమ్మునకు-సకలరాజ్యమర్పించి॥

౩. సత్యవతియొక్కపెద్దకొడుకొక్క-సంగరమునమృతిచెందెన్

అత్యంతబలుడతనియనుజుడుప-ట్టాభిషేకముంబొందెన్॥

౪. పిన్నతమ్మునికిఁబెండ్లి సేయుటకు-భీష్టుడుకాశీనగరిన్

బన్నుగఁజనెనచటిరాజుకూతుల-స్వయంవరముజరుగుతటిన్.

గీ. అట్టులేగి భీష్టుడసమానవీర్యుండు

కాశికాపురీశు కన్యకలను

రథముమీఁద మువ్వరం బెట్టికొని యటఁ

గలుగు భూమివిభుల కనియె నిట్లు.

శంకరాభరణము - రూపకము.

పల్లవి. వీరులున్న నెవ్వరైన-వీరలవిడిపించుకొండు॥

అ. ప. పోరిలోనమీకుఁగల్గు-భుజాబలముచూపరండు॥

౧. తమ్మునకుంబెండ్లి సేయఁ-దలఁచివీరిఁగైకొంట

ఇమ్మహిలోరాక్షసోద్వ-హమ్ముక్షత్రియధర్మమంట॥

మ. అనుచుంబల్కెడుగంగసూనుపయి నానాస్త్రాళి సాశ్వాదిము

ఖ్యనృపాలుర్గురియింప వానినడుమన్భండించి భీష్టుం డనే

కనరాధీశుల నెంతయున్ విరథుల న్నావించి యడ్డేమిలే

కనిరాయాసముగా స్వకీయపురి వేడ్క న్జొచ్చె బ్రఖ్యాతుడై.

గీ. మువ్వరందంబ యొకకన్నె యివ్విధమునఁ

బలికె నోయయ్య సాత్వునిఁ బతిగఁగోరి

యున్నదానను నాతండ్రి యొప్పుకొనియె

తిరిగి నకబంపు మన భీష్మ డరసి యరసి

గీ. విరను తాకన్నెలం బల్కిపెట్టి పెండ్లి

సల్పరా దసురకృత్యము జగతియందు

నందతిమతంబు నద్దియే యనుచు నంబ

నాపగానందనుడు మల్లియంపె ద్వరగ.

మంజరి - కాఫీ.

౧. అంబసాశ్వపతియొద్ద కేగివృ-త్తాంత మెల్ల వినించెన్

ఎమ్మెయిసమ్మ తింపక తడుదాని-నిల్లు వెడలఁగొట్టించెన్॥

౨. ఆచెలియకడుతిరస్కరింపఁబడి-యమితశోక మువహించెన్

దోచకెద్దియుందొట్రెలవడుచుం-దుదికిట్టులందలంచెన్॥

కాఫీ - మిశ్ర.

పల్లవి. ఉపాయంబేదోయిమీఁద-విధినీకైనందయలేద॥

అ. ప. అపారంబాయెనావంత-యయ్యయ్యాయేమివంత॥

౧. కటానల్గురిలోనగు బాటు-కడు నైచుటెటుల్ మరుపోటు॥

గీ. తప్పు సింగారఁమొనరించి తల్లిదండ్రు

లంప నేల స్వయంవర మాడఁగ నను

సాళ్ళు డంగీకరింపఁ డాజాడ తెలిసి

యోటమిం బొందువానికిఁ బాటి యున్నె.

గీ. గంగనందనుఁ డింతకుఁ గారణంబు

వాని సాధింతు నేఁ దప మూని యైన

కాపురము లేక యుండుటకన్న నాఁడు

వారికి నేవైతెగొప్ప యాపదలు గలవె.

మంజరి - ధన్యాసి.

౧. అనితలపోయుచు ఘోరతపోవన-మునకంబయింటి నేగె

మునిలోకము దానిచరితవినియ-బ్బరమునఁజుట్టున్మూఁగె॥

౨. ఒకతపసియచటనా పెముత్తాత-యోడగుమనియచ్చానన్

సకరుణుడయితన నెచ్చెలికాఁడగు-జామదగ్ని కిబిరానన్॥

3. గనుపర్చినఁబరశురాముఁడా పి-న్దాతుననియభయమిచ్చెన్
ననబోడి న్వెంటఁబెట్టుకొనికరి-నగరికి న్వేగవచ్చెన్॥

గీ. గురునిరాకఁదెలిసిబిరబిరభీష్టుండు
పెద్దనిధినిఁగన్న పేదవోలె
మిన్ను ముట్టియతనిసన్నిధికింజని
వినయముననుమ్రొక్కియనియెనిట్లు.

మలయమారుతము - చతురశ్ర.

పల్లవి. కోరనికోర్కెనీదర్శనమయ్యెను
గురువ రేణ్యాయే మోనాభాగ్యము॥

అ. ప. వీరాగ్రణినాపాలిదైవతమ-భృగుకులాబ్ధిచంద్రమానంద్ర॥ 5

౧. కామితంబేమిసీకుసంపూర్ణ - కాముడవుగదాదేవా
స్వామిధర్మమార్గముననియోగించు-సలిపెదనాపనిప్రాణమిడియై

తరువోజ. అనిపల్కుభీష్టునక నేజామదగ్ని
యోయయ్యయియంబనొగిఁదెచ్చినావు
గనుక సాశ్వఁడుదీనిఁగైకొనననియెఁ
జెలువననాథగఁజేయఁగగాదు
వినుమయిద్దానిసీపిన్న తమ్మునకుఁ
బెండ్లి సేయుమునాకుఁబ్రియముగనీవు
వినకున్న చోబంధువితతితోనిన్నుఁ
గూల్చెదననగంగకొడుకిటుపలికె.

సారంగ ఆది.

పల్లవి. ఏమిధర్మ మో-సామియిట్లంజేసీ॥

అ. ప. కోమలింబరునిఁగోరియున్నదానిఁ
గూడునేనాతమ్మునికింబెడ్లి సేయ॥

౧. చంపెదనంచునకొంకింపనేలా-జంకు నెయుత్తమ
క్షత్రియుండగునేని॥

మ. తలిదండ్రులురులాపులయ్యుఁగడుమత్తంబైనచిత్తంబుతో
నలుపుర్వోయినత్రోవవోక నెపమునల్పించియీతీరునం

బలుదు రైవము పాటునన్బధముదప్పంజెప్ప నేజేయుటె
ట్టులునిక్కంబుగధర్త వీరులకు లేఁడోరక్షకుండెయ్యెడన్.

కేదారగాళ - ఖండ.

పల్లవి. నీకరపుమేటివిలు-నేర్పుచవిఁజూచెదో॥
అ. ప. నీకరుణసాగెదను నేబాహుజుఁడగుక
క్షత్రియుండనుగనుక॥

౧. మున్న రాజులనీవు-బొలియింపగాంగేయుఁ
డున్న చోఁజెల్లునే-యుల్లపుంబండువుగ॥

౨. నేనొంటివత్తుమన-మెక్కుడమురథములను
ప్రాణంబులాసింప-నన్యాయమైనచో॥

సీ. ఆనాఁడునీకునన్నప్పగించెనుదల్లి
పరమపావనిగంగవడసినాఁడఁ
నీకృపన్విలువిద్యనిర్భయంబుగధర్త
యుద్ధమునన్నిల్చియుండువాడ
జెలియంబజగడాలచీలియిద్దానికా
రణముగగురుశిష్యరణముగల్గె
నమృతుఁడవాఘ్యుఁడవాచార్యుఁడవునీకు
శరపుష్పములపూజసలుపవలసె

గీ. ననుచురథములఁదెప్పించియందునొకట
భార్గవుండగ్గిరాముఁడుప్రబలియుండ
భూసురాశీర్వచనములఁబొందితక్కు
రథముపైభీష్ముఁడెక్కెనురలునుతింప.

సీ. కెంజడల్ ముడివైచిమంజులముగమాళి
పైనిరుద్రాక్షలవరుసఁజాట్టి
వీరకాచనుగట్టిబెబ్బులితోలుపై
దాల్చిమూఁపునజన్నిదంబులమర
మొలఁబెట్టిఖట్వాంగమునువిల్లుచేఁబట్టి
చండభాస్కరుని తేజమునమీటి

సింహగర్జలుచెవుల్ చెవుడుపర్చఁగఁబ్రళ
యాగ్ని కణంబులనక్షులుమియ

గీ. భృగుకులాగ్రణిరాముండువీరమాని
శాంతనవుబిల్చిగద్దించినంభమించి
టంకృతులొనర్చిగిరులువడంకునటులఁ
బల్కెనిటుమేఘగంభీరభాషణముల.

అథాణా - చతురస్ర.

పల్లవి. కాచుకొనుమునీయసువుల ఘోరసం-గరమునన్మపడింభ॥
అ. ప. ఆచరింపవైతిమామకాజ్జ-అనుభవించువిపుడుసిద్ధపడుము॥

౧. జననినైనగురునాజ్జ పట్టినేఁజరిపినవాఁడసుమా
కనుకనామాటవిననినిన్ని పుడు-ఖండించెదదివ్యాస్త్రశస్త్రము
మంజరి - భైరవి.

౧. అనిశరవర్షముగురియింపఁగఁగడు-ననుమానముభీష్ముండు
గొనుచుఁదన్నఁగాచుకొనకతీరిని-కోర్కెఁబోరాడుచుండు॥

౨. అస్త్రములకుఁబ్రత్యస్తములేయుచు-నవలీలమెప్పుగాంచు
స్వస్తీ సమితివిమానమెక్కిపు-ష్పవర్షముంగురియించు॥

౩. పోరిఁబారిబాణములాకసంబునం-బొడియైరాలఁగఁజొచ్చెన్
మరిమరిసురతతిమహావీరులస-మానబలంబునైచ్చెన్॥

గీ. ప్రతిదినంబిట్టుపోరుప్రభాతముమొద
లరుణుడుంగ్రుంకునందాకజరుగుచుండు
గంగసుతుఁడొక్కనాఁడుభార్గవునిమూర్ఖ
పుచ్చియాతనిఁగనితలపోసెనిట్లు.

యందుకులకాంభోజి - మిశ్ర.

పల్లవి. ఈగనైనవాలనీక-నేఁగొల్చితినిన్నుఁదొల్లి॥
అ. ప. ఈగతినోనరించితినా-యిప్పుడాచార్యదేవ॥

౧. నిటలమునందుఁగ్రొన్నెత్తురు-నిర్గర్తంబులవలెఁబొల్లెడు
కటకటనీకిట్లుసేయఁ-గావ్రాసెనాక్రూరవిధి॥

సీ. పెద్దలేయొక్కప్పుడెద్దియోకతమున
 ను న్నత్తులెయుండనున్నవార
 లర్హముగామేలునాచరించుచికిత్స
 నేయఁగవలయుహింసింపరాదు
 తన్నాచుకొనుటలోఁదప్పునుగార్యంబా
 కప్పుడీతీరుగామెప్పులేక
 అందఱికోరికునేఁబ్రాణంబులొడ్డితి
 గురునాజ్ఞపట్టియీదురముగల్గె

గీ. కులముపనిపట్టుమిక్కిలికోపికనుక
 మూర్ఖుడేరినవెన్కనీభూమిస్తురుఁడు
 నన్నుఁబోనిచ్చెనేనినెన్నంగనాకు
 మంచిమాటయుఁదక్కుఁబ్రాహ్మణహితమగు.

క. గంగానందనుఁడట్లర
 యంగాభార్గవుఁడులేచియాఁగి వెనుకయై
 పొంగుతరంగమువలెము
 న్నుంగవయుచునతనితోననుగభీరముగాఁ.

తోడి - రూపకము.

పల్లవి. భళిరాక్షత్రియపోత-బాగుబాగునీసేత॥
 అ. ప. అలసటఁబెట్టితివిన-న్నారి తేరినశిష్యుఁడవు॥
 ౧. పారవశ్యమయ్యేనేని-బ్రహ్మనిష్ఠనటులమరలఁ
 దేరుచుఁబగతురనోర్చుట-వీరధర్మమిదియెసుమీ॥
 ౨. అంతంతకుఁబ్రజ్వరిల్లు-నాటదుమతోక్కిపాగ్ని
 అంతకునైనన్జంపెద-నకటబాలకుండవీవు॥
 గీ. అనఁగభీష్ముండుగురుఁడు తేరినవిధంబు
 గాంచినంతోషమునమించికరములెత్తి
 మ్రొక్కివినయంబుతోబలెక్కినిక్కరణిని
 వేల్పులెల్లరువినువీధిఁబిచ్చలింప.

చక్రవాకము - ఖండ.

పల్లవి. ఏమి నేర్పున్న నీ-కృపగదాగురునర్య||

అ. ప. సామి నేటికిఁ బోరు-చాలుసూర్యుఁడుగ్రుంకె||

౧. శరణుచొచ్చినయంబ-చాడీలువినియిట్లు
చెఱపఁజూచి తెసీదు-శిష్యునన్యాయముగ||

౨. పరమమశానివిసీకుఁ-బంతంబుదగునయ్య
దొరఁగెదన్పాణములు-దుర్ణయంబునకొప్ప||

గీ. అనుచు సౌజన్యనిధి యెననాపగాసు
తుండుభార్గవు నెత్తురుందుడిచినలయు
సేవలొనరించియాతని సెలవుబొంది
సదనమున కేగెఁజానులు సంతసింప.

మంజరి - చత్రస - మోహన.

౧. అంతనంబభృగురామునిచెంగటి-కరిగి సేవలొనరించి
యెంతయునడలుచునిట్టులవాకొని-యెంగన్నీళ్లులనించి||

౨. నమ్ముకొంటిసీపరాక్రమంబున-నాపగదీలునటంచు
వమ్మయ్యెసీదు శౌర్యమాభీష్టు-పల్లనాపల్కులెంచు||

౩. మునుపటిబీరము వెన్కఁ బెట్టుమో-ముదుసలితాపసిసీవు
దినములిర్పడయ్యెఁగాననికనా-ధీరునిజయించలేవు||

౪. పాపమునాకొఱకై నీవీగతి-బడదెబ్బలుతిన్నావా
ఓపికతప్పినవాఁడుమునివృత్తి-నుండుటయెమంచిదేవా||

మ. అనునంబంగనిపిన్న నవ్వొలయఁగానాభార్గవుండిట్లువా
కొనియెంగామిని రేపుచూడుమతనింగూల్తున్నిజంబేనెయ
ల్లినచోబాలుఁడుభీష్టుఁడెంతవినుమాల్లీలన దస్త్రాళితాఁ
కినఁజీవించు నెబ్రహ్మయెననికశంకింపంగనీ కేటికన్.

క. అనిపల్కుపరశురామునిఁ

గనిసంతసమందియంబకై దోయి మొగి

డ్చినుతించెనంత తెలవా

రినతోడ నెభీష్టుఁడుకృతకృత్యుండగుచున్.

సీ. వెడఁదవక్షంబునవీరగంధముఁబూసి
 గళమునసుమమాలికన్ధరించి
 మొలమీఁదఁబచ్చనివలువనమర్చిసా
 దములకుననుపదీనములుదొడిగి
 ముంజేతఁగంకణంబులుఁదాల్చి బాహుయు
 గమునందురత్నాంగదములువెట్టి
 గొప్పశిరంబునగుచ్చుపాగాఁజుట్టి
 శ్రుతులముత్యపుటంటుప్రోవులుంచి

గీ. బాలసూర్యండుపూర్వాద్రిపైనిమెఱయు
 నట్లుభీష్ముండురథమెక్కియరుగుదేరఁ
 బరశురాముండుపటపటపండ్లుకొరికి
 యట్టహాసంబుతోడుతనిట్టులనియె.

గమకక్రియ - చతురస్ర.

పల్లవి. నిన్నటిజయమునకుబిగర్వించు-నీపనిపట్టెదనేడు॥

అ. ప. పిన్నపెద్దతారతమ్యమెఱుఁగవ-పీచమడంచెదఁజూడు॥

౧. కండక్రొవ్వుమెండునీకుఁగలదని-కన్నుగానవుకుమారా
 కొండయెంతవజ్రమెంతతెలియవు-కొంచెమైననొరార॥

క. మొన్నటివాడవుతెలిసిన

తెన్నునఁబెద్దలనెదిర్చితెగనల్గెదునీ
 కన్నమ్మకడుపుచల్లఁగ
 నున్నేనియుబ్రతికెదేమొయోగీకుర్రా.

సీ. ధర్మమనంగసత్కర్తమ్మపెద్దల

వర్తనమునదానిభంగిదోఁచు
 నీతిగల్గినసర్వభూతహితంబగు
 బ్రహ్మఋషులతోడవాదుతగదు
 లతకుఁబందిరిమాడ్కిరమణికిమగనిని
 జితకూర్పదలఁచుటజడ్డితనమ

పిల్లనుగ్రుడ్డుదా వెక్కిరించినయట్టు
గురునకుశిష్యుండుగఱపెదగవు
గీ. యశావనమదంబునందగరెదురనిమ్ము
కొమ్ములందాఁకిధీకొనికొండమీఁద
సహజశత్రువునాకునీక్షత్రజాతి
గనుకనికద్రుంతుఁజెల్లినఁగాచుకొనుము.

మంజరి - ధన్యాసి

౧. సంగరమునకు న్వెనుదీయకుంట-క్షత్రియధర్మముగనుక
తంగాచుకొనుటయందుభీష్ముండు-తవిలిపోరాడెవెనుక॥
౨. జామదగ్నిగాంగేయునిధనువుం-జప్పునంద్రుంచితగిలి
యేమిమాయయోసారధినడంచి-యేసెశరమగ్గిరగిలి॥
౩. బాణపాతమునసోలిరథముపైఁ-బడినసుతునిఁబ్రోవంగ
శోణితమొత్తుచుఁబగ్గములఁబట్టి-చూపట్టెదివ్యగంగ॥
౪. సేద తేర్చికొంత రేయికిల్లుం-జేర్చియవృశ్యతఁజెందెన్
ఆదేవవ్రతుఁడిట్లునుకొనెమది-నత్యాశ్చర్యముఁబొందన్॥

నీలాంబరి - రూపకము.

- పల్లవి. ధర్మయుద్ధమునఁజావక-తప్పితి నేలా॥
- అ. ప. కర్తమనుభవింపకుండఁ-గడచుటవీలా॥
౧. బవరమునందెన్నఁడిట్టి-భంగమొఱుగను
అవుగానిమ్మెల్లెన-నాడితిరుగను॥
 ౨. పోరుగల్గియిరువదొక్క-పూటలాయెను
ఓరువలేనైతిధైర్య-మూడిపోయెను॥
- సీ. పరువుమాలినపనిబ్రహ్మచెప్పినగాని
నీతిమంతుఁడు నేయనెట్టుకొనునె
బ్రతుకునందాసచేరణమునకెందైన
జంకునేయుత్తమక్షత్రియుండు
పరశురామునిశస్త్రవహ్నిపైఁపగరాదు
నేడెటింగితినిదినిక్కముగను

ఇట్లులేయగుచుండునిఁకఁబోరొనర్చఁగఁ
 బ్రాణముల్పొవయ్యవరముకతన
 తప్పుత్రోవనుద్రొక్కింపఁదలఁచినన్న
 హింసపెట్టెడుగురునిజయింపఁగల్గు
 దారియెద్దియుఁదోఁచదొరొరమంచి
 పట్లవిఘ్నంబునల్లేరుపైనిబండి.

చ. తనుశరణంబువేడునెలఁతన్వడిఁగాతునటంచుఁబల్కియ
 మ్మునివరుఁడిట్లుపంతమునుబూనినవాడలజామదగ్నికిం
 గినుకస్వభావమాగురునికేలనుగూలినమేలెకానియ
 య్యనఘునిగెల్చుమార్గమొకటెననుగల్గదెధర్మసిద్ధికై.
 మంజరి - కాఫీ.

౧. అనితలపోయుచుశస్త్రవేదనల-నలసటఁబడినిద్రించి
 కనుమూయుభీష్టునకుస్వప్నముననొ-కమహాత్ముఁడుకాన్పించి॥
౨. పలికెనోయయ్యసీవంటిమంచి-వానిన్గావఁగఁబూని
 నిలిచెదరెప్పుడుసర్వదేవతలు-నీవొండుచింతమాని
౩. ఇదిగొసమ్మోహనాస్త్రమ్ముదీని-నేసిభార్గవుజయించు
 సదమలమతివైసీతిశాలివై-జగమునయశంబునించు॥
౪. కలగనియిట్టులమేలుకాంచిగం-గాసుతుఁడుసంతసించి
 తెలవారినతోనెయద్ధమునకే-తెంచెద్దైర్యమునమించి
- గీ. దేవతాప్రసాదంబునఁదేజరిల్లి
 యొడలిసొప్పులువాయఁగనుత్సహించి
 సమదసింహమువలె వచ్చుశాంతనవునిఁ
 గాంచియెలనవ్వుతోడభార్గవుఁడుపల్కె.

బిలహరి - ఖండ.

- ప్రతివి. నిన్ననరసచ్చితివి-నేడున్నపనిదీర్తు
 నన్నెఱుఁగవామూఢ-నవమదారూఢ॥
౧. తల్లికొక్కఁడవంచు-దయఁజూడరాదునిను
 చెల్లరేయుబృడం-చెదనొక్కక్షణమునను॥

కం. జానలవదుర్విదగ్ధుఁడ

మానవునీకున్న బుద్ధిమాటవినవుగా

నీనీతినిన్నుఁగాచునొ

కోనావుండిట్లుగంగకొడుకువచించెన్.

శ్రీరాగము - చతురస్ర.

పల్లవి. శరణుశరణుగురునాథపరాత్పర-సంయమివరపరశుధరభూ

జానిఖండననిష్ఠురయా-చార్యాకృపాబంధురమునిసింధుర॥

౧. కరుణఁజూడుమపరాధరహితునన్న-కార్యముంజేయనీకునే

వెరువజంకింపఁబోకువే-దెరపినల్పుముమ్మాటికినీకు॥

౨. ధర్మహానియేమాత్రమైనస్మృతయునైరింపఁబోనునా

తనువున్నంతకునేనునిజవశాను॥

గీ. చెల్లుననిపెద్దలమనితోఁచినవిధమునఁ

జెలఁగిసంసారులకుబాధసలుపరాదు

నీతిమాలినయపుడుమన్నింపఁదగదు

గురులనైనమఁజెట్టిభూసురులనైన.

గీ. తమకులాభమెదియుఁదలపోయకెంతయుఁ

బరులకొఱకుపాటుపడుచునున్న

పిన్నవారికైనఁబెద్దలకైనను

మంచిచెడ్డదెలుపమనసెసాక్షి.

గీ. అస్త్రసన్యాసమొనరించియయ్యెయుగము

తిరిగిక్షత్రియులంజంపఁదివిరినావ

అనుచుభార్గవుమీఁదమోహనశరమ్ము

నంపఁబూనిననారదుఁడడ్డువచ్చి.

బేగడ - త్రిపుట.

పల్లవి. ఉడుగుమోహనశరముభీష్ముఁడ-విడువకుమనీగురునిపై॥

అ. ప. పుడమిసురులకవజ్ఞసేయుట-భూపధర్తముకాదుసుమయుడుగుడుగు

౧. తండ్రికొఱకైబ్రహ్మచర్యవ్రతంబుపట్టినధీరుఁడా

నిండెనీయశముబ్రహ్మాండము-నిజముగంగకుమారుఁడా॥

౨. నీతిశాలివిధర్మమూర్తివి-నీకునముఁడేడీభువి
ప్రీతిఁజెందిరిసురలునీపై-త్రిజగదేకవీరుఁడా॥ యుదుగుడు!

ఉ. న్యాయమునీదిభార్గవుడుదారతపోనిధిచండవిక్రముం
డీయెడనిన్నునిట్టులఁబరీక్షయొనర్చెనుగానివేరుగా
దాయనవేయినోళ్ళనినునందఱిమోలనుమెచ్చుచుండునెం
తోయనఘుండవంచుఁగడుదోర్బలశాలివటంచుభీష్ముఁడా.

గీ. కనుకనీవేగిగురుపదవనజములకు
మ్రొక్కుమాతఁడునిన్ననిముదముఁజెందు
అనఁగభీష్ముఁడటులఁజేయనతనిభక్తి
కెంతయున్యెచ్చిభార్గవుఁడైట్టులనియె.

కేదార - ఖండ.

పల్లవి. మెచ్చితినినీదుగురుభక్తికివిసీతికిన్ మేలుమేల్వరమడు,
గుమోయిగాంగేయ॥

౧. నాఁడురఘురామునకునేఁడునీకోడితిన్
నాకింకరణకేళిఁజేయువేడుకదీతె॥

౨. తనయంతవాఁడుతనశిష్యుఁడైననుగురువు
తనియుఁదన్నుంబోలు-తనయునకుఁదండ్రవివలె॥

గీ. అనుచుఁగనుఁగొనవచ్చినమునికులంబు
చెంతఁదననీతికైయుబ్బిసంతసించు
పరశురామునితోడదేవవ్రతుండు
ఫాలమునఁగేలుగవమోడ్చిపలికెనిట్లు.

సిందూరా - చతురస్ర.

పల్లవి. శరణువేడెదనిన్నుమన్నించుము-గురువరేణ్యనన్ను॥

అ. ప. ధరణిలోనదుష్టులదునుమఁగనవ-తారమెత్తినావు
సత్యముదేవుఁడవీవు
పరమపురుషనేనననెంతవాఁడఁ
బ్రణుతించునెనుతునెందైనందండ్రీ॥

౧. కోరుమంటివరమడుగుమనుచుననుఁ
గోర్కె లేవీనాకుబ్రహ్మచారి నైననాకు
కోరెద నైననుదయ సేయుదయా
నీరధిధర్మాసక్తిగురుభక్తి॥

తరువోజ. అనుచుసల్లాపముల్ హాయిగసల్పు
గురుశిష్యులన్లనిసురముని మొదలు
కనువారలెల్లరుకడుచోద్యమంది
సంతసించిరిగానిచలముననంబ
యనఘభార్గవరామునప్పుడు తెగడి
గంగాసుతునిమీఁదగలపగతీర్పు
కొనకుందు నేవేరుతను వెత్తియైన
ననిపట్టుదలమీఁదనరిగె నేడ్చుచును.

ఉ. శాంతనవుండుభార్గవునిసత్కృతిఁ జేసితదాజ్ఞఁబొందిశు
ద్ధాంతముఁ జేరిసత్యవతికంతయుదంతముఁ జెప్పియాపెచే
నెంతయుదీవనల్గొనిమహీవలయంబునధర్మమార్గ మొ
క్కింతయుఁదప్పకుండఁజరియించుచునుండెజనుల్ను తింపఁగన్.

క. అక్రూరవరదదేవత్ర
విక్రమశ్రీకృష్ణభువనవిశ్రుతకీర్తి
చక్రధరజగన్నాథా
యక్రోధనబోధమూలయాశ్రితపాలా.

పంచచామరము.

నిరస్తపాపబోధనూపనీలశైలమందిరా
స్ఫురత్ప్రతాపలోకదీపసుస్థిరాశ్రితేందిరా
విరించివంద్యవీతమాంద్యవేణుసంగతాధరా
పరాత్పరాశుభంకరావిభాస్వరద్గదాధరా.

మంజరి - చతురస్రభైరవి.

౧. అవధరించుధృతరాష్ట్రుఁడుపాండుద-రాధిపుండుసోదరులు
భువినేలిరిభీష్మానుజపుత్రులు-పూతయశోమేదురులు॥

౨. ధృతరాష్ట్రతనూజులునూర్వురు-మఱియేవురుపాండుతనయులు
తతపరాక్రములుదాయముకైయు-ద్ధమాడిరిరాద్రమయులు॥
౩. కౌరవులుంబాండవులుతనకొక్కె-గతియైనస్థిష్టుండు
పోరాడెధార్తరాష్ట్రపక్షమునఁ-బోషింపంబడియతండు॥
౪. కౌరవసేనాపతియైతొలుతం-గాంగేయుడుపదిదినముల్
కారుచిచ్చువలెదహింపఁజొచ్చెన్-ఘనపాండవభటువనముల్ ॥
- క. ఒకనాటియుద్ధమునవిల
యకాలభైరవునిమాడ్కినతిరాద్రుండై
సకలారిసైన్యమున్నే
లకుఁగోలకుఁదెచ్చుభీష్ములావేమందున్.
- సీ. విరిగెడునదరములొరిగెడుగుర్రము
తైగిపడుసిడములుద్రెళ్ళుకరులు
బంతులవలెద్రుళ్ళుభటులశిరంబులు
మొత్తుంబులైయాడు మొండెములును
పొడియగుశస్త్రాస్త్రములుమూల
బడినసారధులుమూర్చిల్లినరథికవరులు
ఘనరాసులొమాంసఖండము
లేరులసొబగునబారెడుశోణితంబు.
- గీ. గలుగునట్టులపాండవబలముద్రుంచు
భీష్మువిక్రమముంజూచిబీరమెడలి
యున్ననష్టనుబరికించివెన్నుడపుడు
ఈలనుబరికించియిట్లనెదొల్కిదొరగి.
- ఆరబి - చతురశ్ర.
- పల్లవి. కనుగొంటివయర్జునుడామన-మొనలజించిచెండాడుభీష్మునిన్.
- అ. ప. వినుమేనూరకున్ననొకక్షణమున
విరిగిచెడదెపాండవబలమంతయు॥
౧. ఒడలునొచ్చికడునడలుచుండెనీ-పడగనున్నహనుమవినుమ
యడుగువెట్టలేకగుర్రములెటుల-వడకుచుండెగనుమ॥

సిడుగులవలెబడుశరములకీవున్

వెరచితొనిజమనుమాయినుమార్ ||

౨. దేవదానవులకైననసాధ్యుడీ- దేవవ్రతుడు తెలియుమా

వీనిచేవసైపనీదరమా

యీవీరుని పుడుదునుమా డెదనేనీచక్రముననుమానీ

వెంతయునన్నడ్డకుమాముమ్మార్ ||

క:

సీ. ఘననీల దేహమందున మెర్పుచెల్వున

వలెవాటుపసిడిదుప్పటిచెలంగ

కుంభినియదరంగగుప్పించియురికినఁ

గుండలకాంతిదిక్కులకుఁబచ్చ

కరశాఖనమరుచక్రప్రచండాక్కుని

కలరుకెందములెయిత్తులొప్ప

కోపంబువజ్రమైకొనసాగనట్టహా

సమ్ముగంభీరగర్జనముగాఁగ

గీ. దేవదేవుఁడుకృష్ణుఁడుదీనబంధుఁ

డర్జునునిగావజనులెల్లనబ్రమంద

పోవుచున్దనుఁబట్టియాపుటకు వెంటఁ

బడినవాక్రుచ్చెనిట్టులఁబౌర్నుఁగాంచి.

కామవర్ధని - రూపకము.

పల్లవి. విమవిడుననుఁబట్టెదెంత- వెడఁగవోనరుఁడా ||

అ. ప. ఉడిపెదభీష్ముని తేజమొ-హవోజయపరుఁడా ||

౧. నీకొఱకయిగాంగేయుని-నేదెగటారౌదను

లోకింపుముశత్రులఁద్రుటి-లోఁబరిమా రౌదను ||

గీ. అనుచుఁబ్రళయాగ్ని వలెవచ్చుహరిసఁగాంచి

గ్రక్కుననీభిష్ముఁడున్దను వెక్కుడించి

అఖిలయోధులువిస్తయంబందిచూడ

ఫాలమునఁగేలుఁగవమోడ్చిపలికెనిట్లు.

దర్బారు - ఖండ.

పల్లవి. నన్ను ధన్యునిఁ జేయ నాధ వేంచేసెదో
నారాయణానదానందగోవింద॥

అ. ప. కన్న తండ్రినీదుఘనచక్రముననుదెగి
కలసెదనునీలోనఁ గంజాతలోచన॥

౧. ఏగృతార్థుఁడనైతినిదియెకోరనికోర్కె
కృష్ణాదీనశరణ్య-యిభ రాజవరదా॥

ఉ. నీవెసమస్తలోకములునీకును నాకును భేదమెద్దియున్
శ్రీవరలేదటంచుశ్రుతిచెప్పినయుక్తులునమ్మవచ్చుగా
నీవృధయయ్యెనా తెలివియేమనఘాటలచేతదుఃఖముల్
పోవునెనీసుదర్శనముపొందునఁదప్పదయాపయోనిధి.

గీ. పరమమునులెవ్వనికిదమప్రాణములను
గోరియర్పింతురట్టిసీవీరణమున
నాయుసురుపుచ్చుకొననెంచి నావుభళిర
త్వరగఁగానిమ్ముననుఁగన్న తండ్రికృష్ణ.

మంజరి - చతురస్ర.

౧. అంతటఁ బార్థుఁడువాసుదేవునిన్ - శాంతుఁ జేసిమరలించె
ఎంతయుభీష్ముఁడుపాండవపై న్యము - నేపడంచి తెరలించె॥

౨. నాటిరేయిభీష్ముచాలికిన్ గృష్ణసహితులైకొంతేయుల్
చాటుగనేగిరి మేటివినయమున - సంభృతసామోపాయుల్॥

౩. తమకుజయముగల్గునట్టిమార్గము - దబ్బునజెప్పమనంగ
విమలయశుఁడుగాంగేయుఁడిట్లసయెఁబిన్ననగవుతనరంగ॥

నవరోజు - ఆది.

పల్లవి. మనుమలారయీసందియ మేలర-మాధవుండుగలుగమీపాల॥

అ. ప. వనజనాభసంశ్రితులనుగెల్వనె-వ్వారికైనవీల॥

౧. నన్నుగొప్పచేయుటకుదయచేసి - నాఁడుగానిశౌరి
కన్నులితఁడెట్లుజేయభస్మములు - కావెజగములొకసారి॥

౨. ఎంతధన్యుడనొకోరివచ్చెనా-చెంతకీకృష్ణమూర్తి
సంతసెంతనాకీలోకమున-న్జాలునిట్టికీర్తి॥

సీ. ఇప్పుడునన్ను జయించునుపాయము
నీరలెరుంగుటకిట్లువచ్చి
నారుగావునఁబాలుపారమియిష్టము
తప్పకసమకూర్తుదెవమాన
చేతవిల్లున్నంతసేపునన్నోర్చుట
వశమానెయెటువంటివారికైన
శరణన్నవానిసమరపరాజ్ఞునిని
రాయుధు నేడి నేనేయఁగూడ

గీ. మీశిఖండిని రేపునామిఁదఁబంపుఁ
డంగనాపూర్వుడౌటనేనతనిదిక్కు
శరముదొడుగనుబార్థుడౌచాటునుండి
నన్ను గెలువఁగవచ్చునోయన్నలార.

చ. అనవినికృష్ణువెంటఁగొనియందలుపాండవులెంతయోముదం
బునఁదమయున్ని పట్టులకుఁబోయిజయంబర చేతఁగొన్నతీ
వినిదెలవారునంతకునుభీష్మునుదారతమెచ్చియాజికిన్
జనిరపుడర్జునుండనియె శౌరికిఁగన్నులసీరునించుచున్.

భూపాల - చతురస్ర.

పల్లవి. త్రిజగదేశవీరుఁడుధర్మాత్ముఁడు-కృష్ణానాతాతగాంగేయుఁడు॥

అ. ప. భుజగశయనయటువంటిమహాత్ముని
మోసపుచ్చిపడవేయుటెటులుచెప్పుమయోనాచేతయేమివాఁ
గ. తండ్రికొఱకునైబ్రహ్మచర్యవ్రతంబుపట్టినాఁడుభీష్ముడెం
తయోమంచివాఁడుకులవృద్ధుఁడు॥

సీ. పిల్లలారామిమ్మువిడిచెనేమితండ్రి
యనిమమ్ముబొడగాంచియూర్తిబొందు
బుగ్గిలోనాటలబొరలుమాదేహముల్
నిముగుచునుత్తరీయమునఁదుడుచు

వేమఱునూ నేర్చువిద్యలన్నియుఁబరీ
క్షించిమెఱుఁగులెఱిఁగించుచుండు

వింతవస్తువులబేర్వేరనుమాకిచ్చి
యందఱుమోలమమ్మాదరించు

గీ. తివిరిమాపక్షమున నెవాదించుచుండు

నెపుడుసభలోనమముగఁగియించుచుండు

అట్టిగంగాకుమారులోకై కవీరు

నెట్టుమోసంబునంబడఁగొట్టువాడ.

మ. అకటాయంతయధర్మపుంబ్రతుకిదేలాతాతలన్ భాతలన్
సకులందీర్థులమోసపుచ్చికడుహింసంబెట్టియీనశ్వరై
హికభోగంబుంగొననొల్ల కాననమునందేకాకినైకృష్ణతా
వకపాదాంబుజచింతనామృతరనాస్వాదంబుగావించెదన్.

మంజరి - ధన్యాసి

౧. అనుచునిరుత్సాహుండై యుండిన-యర్జునుతోఁగృష్ణుండు
ననియెఁబార్థుఁడాసాక్షిమాత్రుండై-యన్నిక్రియలకాత్తుండు॥

౨. నేనెజరిపింతునిఖిలకార్యముల-నిమిత్తమాత్రుఁడవీవు
పూనుముస్వధర్మమాచరించుటకుఁబొలియవొరుఁజంపలేవు॥

౩. ఆవరణశక్తిమహిమచేతనీ-కఖిలమున్నట్లుతోఁచు
చావుపుట్టువులు లేవునిజంబుగ-జగమిదిత్రాటంద్రాఁచు॥

౪. నీకన్న వేరెవస్తువులేదని-నిజమెఱుంగుమిదినమ్ము
చేకొనుముధనువునీవునాయాజ్ఞ - సేయకతీఱదుసుమ్ము॥

గీ. నరుఁడుశ్రీకృష్ణుబోధచేనెఱుకఁబొంది
త్వరశిఖిండినిభీష్ముమీఁదఁబురికొల్పి
వింతనవ్వునగాంగేయుఁడంతద్రుపదు
పట్టితోడుతనిట్లనివాకొనియెను

భైరవి - ఖండ.

పల్లవి. మగవాఁడనైతివా-మగువయిప్పుడునీస
తగిలినన్నుజయింపఁదగనోచినావ॥

అ. ప. ఎగచుమాబాణములు-నేమారుదొడుగజుమ
నగరేసీతోఁబోర-నాసాటివారెల్ల॥

౧. నాఁడుభార్గవుప్రాపు-నన్నోసపోతివా
నేఁడుపార్థునిదాపు-నీకోర్కెనొడఁగూర్చు॥

తరువోజ. అనిశిఖిండినిజూడకాపగానుతుఁడు

పెరజోదులంబట్టినులునూడుచుండ
వనమాలియాజు చేఫల్గునుండంగ
శరములేసెశిఖిండిచాటుననుండి
తనువునందుఁబిడుంగుతునుకలఁబోలి
చొరబాటిబాధించుకొరకుటంపఱను
గనితలంబంకించిగంగాత్మజుండు
తలపోసెనిట్టులతనమాత్మలోన.

హరికాంభోజి - త్రిపుట.

పల్లవి. ఇవిశిఖిండిములుకులైనచో-నింతనొచ్చునా॥

అ. ప. పవినమానములీశరమ్ములు-బ్రతుకనిచ్చునా॥

౧. మేనంతటన్నాటిపైఁబై-మీఱుచున్నవి
ప్రాణములజముదూతలటువె-లార్చుచున్నవి॥

సీ. బాల్యముమొదలుగఁబ్రతివీరులం

బెక్కువేలమర్దించితి నాలమందు

విసివితింజాలునువెన్నునిసహితులై

పాండవుల్ బ్రార్థింపవారుజయము

ప్రాపించునటుమద్వధోపాయముంజెప్పి

నాఁడనింతయెకాకనలిననాభు

సంశ్రితులకునవశ్యముకోర్కెలీడేరు

నతివృద్ధునకుమేనియాసతగదు

గీ. విజయుఁడొనుశిఖిండివెన్వెన్కనొదిగి

బెట్టిదంబుగనన్నిటుకొట్టువాఁడు

కానిచూచెదనంచుడాల్గితిఁబూని

రథముడిగెనంతభీష్ముఁడరాతులడర.

మంజరి - చతురస్ర.

౧. కవ్వడిభీష్మనివాల్బలకలము-క్కలుచేసియతనిమేన

మువ్వరునబాణముల్నాటినశ్రమ-బొందియెంతయుఁబిరాన॥

౨. శరములూతగాఁదూర్పుమొగముతో-శాంతనవుఁడుధరనొటి

పరమాద్భుతముంజెందిరిజోదులు-భానుఁడస్తాద్రికరిగె॥

తరువోజ. తనతాతకలుగులుతలగడఁగాఁగ

నునిచిపాతాళగంగనుడప్పిఁదీర్చె

ఘనవిక్రముండగుకవ్వడిమఱియుఁ

గురువిభుండాచుట్టుకోటఁగట్టించె

జననుతథృతిశాలిశాంతనవుండుతనకు

శస్త్రచికిత్సలనుసల్పనీక

తనువుననుత్తరాయణమగునంత

దనుకఁబ్రాణంబులఁదాజిఁక్కఁబట్టె.

గీ. పరమమునులుచుట్టుబలిసివేదాంతచ

ర్చలనుసలుపుచుండశాంతనవుఁడు

వినుచునొక్కనాఁడువిష్ణుదేవునినుతి

యాచరించెభక్తియతిశయిల్ల.

నాటకురంజి - త్రిపుట.

పల్లవి. గొలిచెదనుమదిఁబుండగీకా-క్షునిశుచినిహంసునిబరున్॥

అ. ప. తెలియలేరెవ్వనిమునులైన-దివిజవంద్యుమహాత్తరున్॥

౧. జగములనుసృజియించిపెంచి-సమయించుత్రిగుణాత్మునిన్

నిగమవేద్యునిన్భవవైద్యుని-నిత్యసత్యదయాఖనిన్॥

౨. పిన్నకుంబిన్నమఱిపెద్దకుఁబెద్దయగుపరమున్హరిన్

వెన్నునిన్నారాయణునఖిల-వేదమయునేనిత్తటిన్॥

౩. అగణితములగుతలలుకన్నులు-నడుగులున్నసుధామయున్

సగుణనిర్గుణభక్తిగమ్యుని-సత్యనూపునినెంతయున్॥

ర. ధరణిభారముమాన్వదేవకి-తనయుఁడౌప్రభవిష్ణునిన్
పురుషోత్తమునిసర్వజునిఁబుణ్యమూర్తినిఁగృహ్మనిన్॥

సీ. సూర్యాత్మునిమహాత్ముసోమాత్ముదాహ్మత్ము
క్షేత్రాత్ముసాంఖ్యాత్ముసిద్ధభవ్య
యోగాత్ముమోక్షాత్మునునుభవనాత్ముని
మాయాత్ముఁడోయాత్ముమహితసర్వ
వరాత్ముఁగాలాత్ముఁబ్రథితశేషాత్మువే
దాత్మునిసర్వాత్మునండజాత్ము
గూర్మాత్మునిన్ ఘనక్రోడాత్మునిన్ మహా
బలన్యసింహాత్మునివామనాత్ముఁ

గీ. గొలుతుఁగ్రోధాత్ముక్షేత్రాత్ముకుండ్రికాల
ములనుభోగాత్ముఁగృహ్మాత్ముమోదమొప్పఁ
జెలఁగుకల్యాత్ముసూక్ష్మాత్ముశ్రీనివాసు
శంఖచక్రగదాధరుశార్ఙ్గధరుని.

కుంతవరాళి - సంకీర్ణగతి.

పల్లవి. శరణుహృషీకేశ-వరదనారాయణ
పరమేశపుణ్యసు-బ్రహ్మణ్యదేవ॥

అ. ప. కరుణింపవేసీకుఁమొక్కెదనచ్యుత
కమలాక్షహిరణ్యనాభయమృతరూప॥

౧. పరమపదవిఁగోరెదనుశు-భంబుగనీ
భక్తుఁడమేలెద్దియోనాకొడఁగూర్చు॥

౨. విష్ణుమయమగ్నిహవియునువిష్ణుమయము
విష్ణుమయముసర్వంబునువిశదబుద్ధి
కృష్ణభక్తుఁడనేఁగానకిల్బిషంబు
నెటులనన్నంటఁనోజగదీశదేవ॥

ఉ. అంతటఁగృహ్మఁజాపగనుతామలభక్తికిమెచ్చియెంతయున్
సంతసమొప్పనర్కజునిఁజయ్యనఁదోడ్కొనిభీష్ముపాలిక

త్యంతరయంబునంజనిమహామునిబృందముమధ్యనున్నయా
శంతనుపుత్రుభాగవతసత్తముఁగన్గొనియిట్లువాకొనెన్.

గౌళ - రూపకము.

- పల్లవి. మునుపటివలెనీకవ్యా-కులమైయున్నదియేమది॥ వ
అ. ప. మనసుపీడకన్నకాయ-కష్టమెక్కుడందుకుకద॥ వ
౧. ములికియొకటిబొందినున్నబాధసహింపరాదుకద
పలుకోలలునాటునొడలివేదనమఱియడుగనేల॥ వ
౨. ఇటులుండియునించుకేనిదుఃఖముఁబొందకయుంటివి
దిటవుగనీతండ్రివరముకారణముకదాయంతకు॥ వ
౩. సురలకైనఁగలిమిలేములకుఁబ్రకారమంశకుండఁ
దెలుపునీకుబోధసేయఁగలరెయ్యెరులవార్యతేజ॥ వ

ఆభోగి - ఆది.

- పల్లవి. ఎందుగల్గెనేజ్జన్తములిట్టివి॥ యె
అ. ప. అందమౌరాజుతెరాగహీనుఁడంటె
యైశ్వర్యాధ్యుఁడంటె-యతిచతుగుండంటె॥ యె
౧. అఖిలలోకవీరులందఱుఁబైబడ్డ
నవలీలగాఁబోరఁదగిలికొట్టునంట॥ యె
౨. దమమునుసత్యము-దానముశౌర్యము
ధర్మవిధిజ్ఞత-తనకునైజములంట॥ యె
౩. అంపశయ్యనుండితనయిచ్చగామృత్యు
వాఙ్మపెట్టెనంట-యహహామేమిచిత్ర॥ యె
సీ. అనఘమేటితపోమహత్వంబునంజేసి
జగములన్నియెఱుంగఁజాలెదీవు
వేదంబులందుఁజెప్పినధర్మములునీకు
విదితములఱియుఁబ్రవృత్తియునుని
వృత్తియునుంబురాజేతిహాసములుధ
ర్మగమంబులుసాంఖ్యయోగములును

భీష్మ చ రి త్ర ము.

సకలంబుఁదెలియుదుసంశయచ్చేదన
 దక్షుండవిష్ణుడీధర్మరాజు
 నాదరింపుముశోకమోహములమునుఁగు
 వారలఁదరింపఁజేయుటఫలముమిమ్ము
 బోంట్లపాండిత్యమునకనమోముకొంత
 యెత్తిమొక్కిపలికెభీష్ముఁడిట్లుహరికి.

శుద్ధసావేరి - ఆది.

పల్లవి. శివనారాయణకృష్ణముకుందా-శ్రీనాథాయచ్యుతగోవిందా॥
 అ. ప. భవదీయనచోమృతమునసమ్మద-భరితుఁడనైతినాజన్మమీడేరె॥
 ౧. గురుఁడుండగశిష్యుఁడుబోధించిన-తెఱఁగగునీవుండఁగనేబల్లు
 హరిహరిశరవేదననాయంగము-నంతరంగమవశములైయున్నా
 ౨. సర్వేశ్వరవాచస్పతివౌసీ-సన్నిధిఁబలుకఁగశక్యమెయేరికి
 ఉర్వీపతికీవేబోధింపుమొ-హోసంశ్రితజనరక్షాదీక్షా॥

మంజరి-బిలహరి.

౧. అనవినికృష్ణుఁడుభీష్మునితోని-ట్లనియెందయపెంపార
 ననఘానిద్రయునాఁకలియునొప్పి-యంటవిఁకనిన్నుధీర॥
 ౨. నాయందుననీకచలభక్తిచె-న్నగునితైమటుగాన
 నోయయ్యయిదిగొదివ్యప్రబోధ-మొసఁగితినికుబిరాన॥
 ౩. ఉత్తరాయణమురాకముందెయి-యర్వీశునకుండెలుపు
 ముత్తమధర్మములెల్లనుభువినీ-యదారకీర్తిన్నిలుపు॥
 గీ. ఇట్లుకృష్ణుఁడువల్కఁగఋషిసమాజ
 మద్భుతానందములఁబొందెనపుడుసూర్యుఁ
 డస్తమించెనుభీష్మునియనుమతిఁగొని
 ధర్మజుండింటికేగెమాధవునితోడ.
 తరువోజ. మరునాటినుండియుమహనీయఋషుల
 తోధర్మరాజుసంతోషంబుమీఱ
 సురనదీసుతునిభాసురధర్మవాక్కు
 ధారసముంగ్రోలితన్మయుఁడగుచు

వరధర్మ సారమువాక్రుచ్చుమనఁగ
 దేవప్రతుండుకౌం తేయాగ్రజునకుఁ
 గరుణతోధర్మ సూక్ష్మత నెఱిగించె
 నఖిలమునీంద్రులొనొనననిట్లు.

పేహాగ్ - చతురస్ర.

- పల్లవి. ఉత్తమధర్మంబుల నెఱిగింతున-రోత్తమననువినుమా
 అ. ప. చిత్తంబాత్మాయ త్తము చేసివి-శేషశ్రద్ధగొనుమా॥
౧. జననికన్న మఱియెక్కుడు వేలుపు-జగతిన్లేదుసుమా
 జనకునికంటె న్తాననీయుఁడే-జనుఁడున్లొఁడుసుమా॥
 ౨. తలిదండ్రులవలె సేవనీయుఁడె-తయోగురుఁడొఁజుమా
 ఇలనీమువ్వురఁగొల్చు వారలక-భీష్మములబ్బుసుమా॥
 ౩. ఎల్లధర్మములలోనను త్తమమ-హింసయెయనుకొనుమా
 ముల్లోకములంగీర్తిశాలివై-మోదంబునమనుమా॥
- సీ. ఇలలోననుఖదుఃఖములు నెల్లజీవుల
 కొకమాడ్కియని తెలిపున్న నరులు
 క్రూరులైజంతులఁగొట్టిమాంసముదిను
 టెల్లవిధంబుల నెగ్గు దెచ్చు
 నొరులకునభయమునొసఁగెడివారికిఁ
 బరులచే నెన్నఁడున్బాధరాదు
 చవిమరింగియునంజుడువిసర్జనము సేయు
 వానిదేవుఁడనంగవచ్చుసకల
 ధర్మసారమువినుమయితరులుదనకు
 నెద్దియొనరింపనుంతయునిష్టపడఁడొ
 యన్యులకునట్టికార్యమునాచరింపఁ
 దగదుతానునిజంబుగధర్మరాజు.
- గీ. అఖిలజనులొననంగసమస్తధర్మ
 ములనుధర్మజునకుఁజెప్పిమోదమలర

భీష్మ చరిత్రము.

నుత్తరాయణమగుడుమహాత్మ్యగుండు
చక్రినిట్లులభజియించె శాంతనపుడు.

పున్నాగపరాళి - మిశ్ర.

పల్లవి. కృష్ణాయాపదుద్ధారకాదేవ-కేశవసంసారతారకా॥
 అ. ప. విష్ణూప్రణతబృందారకాకావ-వేసర్వశత్రువిదారకా॥
 ౧. దీనబాంధవనన్నుఁజేపట్టునేను-దెలియఁజాలుదునానీగుట్టు
 శ్రీనివాసచూడునాతట్టునిన్నుఁ-జింతించుచుండెదనేనిట్టు॥
 ౨. శౌరీనవనీతభక్షకాభూ-భారకారణదుష్టశిక్షకా
 నారాయణదాసరక్షకానలిన-నాభపాతకవిమోక్షక॥
 నీ. తల్లిగర్భమునందొడవినట్టికష్టము
 పొత్తిళ్లలోపలఁబొరలుబాధ
 పసితనంబుననన్యవశతచేనిబృంది
 యకావనంబునఁగామయాతనయును
 వార్ధక్యమునవ్యాధివలనవేదనక్షుత్తి
 పాసలనంటినపట్లనిడుమ
 సతతమంతర్బహిష్కృతుజనితవీడ
 తాపత్రయంబునఁదగులుచింత
 బ్రతుకునిఖిలంబిదియెసుఖాభాసమకట
 దుఃఖపూరితమటుగానదురితదూర
 వాసుదేవముకుందయీభవముమరలఁ
 జెందనీయకనన్నురక్షించుకృష్ణ.

ముఖారి - త్ర్యంస.

పల్లవి. దీనబాంధవాకృష్ణ-దిక్కుగాంచుమా
 అ. ప. శ్రీనివాసనామనవి-చిత్తగించుమా॥
 ౧. కర్తవ్యభోక్తవృనీవే-కదజనార్దనానీ
 వర్ధనంబుతెలియఁదరమా-పాపమర్దనా॥
 ౨. ఆలస్యంబేలన-న్నాదఁచుమాయీ
 వేళనుండినన్నునీ-పాలగుంచుమా॥

3. చేరెదనీదివ్యపదవి-సెలవొసంగుమా
నారాయణనాభావము-న న్వెలుంగుమా॥

గీ. అంబుజాక్షుడెప్పుడనుకంపపెంపార
చుట్టునున్న మునులుస్తుతులు సేయఁ
బొండవేయులలరఁద్వరగబ్రత్యక్షమై
యాపగాత్తుజనకుననియెనిట్లు.

దేశి - చతురశ్ర.

పల్లవి. భలిభలిభీష్ముడ-పరమపుణ్యాత్ముడ
సెలవొసంగినాడఁబొందుమిష్టము సెలవొసంగినాడ॥

అ. ప. కులపావనుడ-బలుధర్మాత్ముడ
కోర్కె లేనివాడఁపితృభక్తుడ॥

౧. సకలజ్ఞుడజగదేకబలుడయా
జన్మబ్రహ్మచారిధీరుడయాజన్మబ్రహ్మచారి
యకలంకుడనీ-యట్టికృతార్థుం
డననిలోనఁగలఁడాతేడా॥

తరువోజ. శ్రీకృష్ణునప్పడుచిత్తమందునిచి
సంయమచతురుడఁశాంతనవుండు
ప్రాకటముగఁబ్రాణవాయువునూర్ధ్వ
ముఖముజేయఁగ నాత్మమూర్ధంబువెడలి
లోకులాశ్చర్యాబ్ధిలోముగ్గుచుండ
నాకసమంబెనుల్కాకారమొప్ప
నీకథవినువారికిష్టసంసిద్ధి
తివురుఁగావుతదేవదేవునికృపను.

క. ఆనందరూపయాశ్రిత
మానససందీపనిగమమధురాలాపా
శ్రీనారీహృచ్చోరా
దీనజనాధారదివ్యతీర్థవిహారా.

భీష్మ చరిత్రము.

మాలిని. నిరతదురితదూరా-నిత్యబోధావతారా
ఖరకరశశినేత్రా-కంధిపుత్రీకళత్రా
నిరవధిగుణభాసా-నీలశైలాధివాసా
స్థిరతరబహుకీర్తి-శ్రీజగన్నాథమూర్తి.

సురట - త్ర్యంస.

పల్లవి. వాసుదేవనీలాచల-వాసామంగళంబునీకు
అ. ప. శ్రీసతీవిలోలబాల-కృష్ణామంగళంబునీకు॥
౧. బలభద్రసుభద్రాన్విత-ప్రభూమంగళంబునీకు
లలితమందహాసచిద్వి-లాసమంగళంబునీకు॥
౨. చాగుబుద్ధావతార-సదయమంగళంబునీకు
నారాయణదాసపోష-నాథామంగళంబునీకు॥

క. గానకవితావధానని

ధానులగుమహాత్ములారదయతోవినుఁడి
దీనిరచియించికృష్ణా
ధీనంబుగఁగృతినొసంగితిన్నోక్షేచ్ఛన్.

Blank Page